

Studio Shehrazade – Kloppend Hert & Arsenaal / Lazarus (Gorges Ocloo & Haider Al Timimi)

RECENSIE 18.10.2018
Leestijd 3 — 6 minuten

Een veilige haven van direct effect

Met *Studio Shehrazade* brengen Gorges Ocloo en Haider Al Timimi een kritische theaterdansvoorstelling over genderdifferentiatie en mannelijke homoseksualiteit. Wat betekent gender, wat betekent seksuele voorkeur in België, in Irak, in Ghana en voor de vele personages die Ocloo en Al Timimi te berde brengen? Ze tasten spelenderwijs elkaars grenzen af voor het oog van de camera en het publiek en lieten zich daarvoor onder andere inspireren door het werk van een beroepsfotograaf.

Elke Huybrechts

Elke Huybrechts is Master in de Nederlandse Taal- en Letterkunde en studeert Theaterwetenschappen. Ze is redacteur bij *Kluger Hans*, dramaturge van Cie DeSnor en lid van de grote redactie van *Etcetera*.

De recent overleden Libanese fotograaf, Hashem El Madani (1928-2017) verwierf bekendheid met de foto's die hij maakte in zijn fotostudio Shehrazade. Hij opende aan het eind van de jaren vijftig een fotostudio in Sidon, de tweede grootste stad in Libanon en op twintig jaar tijd bracht hij negentig procent van de Sidoniërs in beeld tijdens hun dagelijkse beslomeringen. Zijn studio kreeg naam en faam doordat die geleidelijk aan uitgroeide tot een veilige haven, een safe space: mensen konden zich voor het oog van zijn lens vrijelijk uitdrukken wars van alle vooroordelen en taboes. De fotografische praktijk van El Madani zette de Sidoniërs inderdaad aan om zichzelf te laten portretteren op zo'n manier dat die zou stroken met hun wensdromen. Elk van El Madani's foto's uit zijn studiopraktijk, een project dat dus meerdere decennia overspant, geeft gestalte aan een stukje tijdgeest dat weerspiegeld wordt in de persoonlijke fantasieën van zijn stadsgenoten.

El Madani's integere en intieme zwart-witportretten zijn een vertrekpunt voor *Studio Shehrazade*, een dans- en theatervoorstelling die ontstond uit een samenwerking tussen gezelschap Kloppend Hert en Arsenaal/Lazarus. In *Studio Shehrazade* is de black box omgevormd tot zo'n safe space. El Madani's foto's waarop mannen elkaar zoenen, intiem zijn met elkaar of verkleed zijn als bruid, inspireerden Al Timimi en Ocloo in het bijzonder. Ze bewogen hen ertoe om een voorstelling te maken over mannelijkheid en (mannelijke) homoseksualiteit. Tijdens de voorstelling belichten Al Timimi en Ocloo verschillende perspectieven op deze fenomenen. Zo starten ze de voorstelling met re-enactments van enkele foto's van El Madani in een fotostudio die ze voor de gelegenheid rechts vooraan op de scène geïnstalleerd hebben.

De foto's van El Madani zijn maar één van de vele inspiratiebronnen voor *Studio Shehrazade*. Al Timimi en Ocloo vertellen ook over de perceptie op homoseksualiteit in Irak en Ghana, waar zij hun respectievelijke roots hebben. Ze doen dat niet alleen als zichzelf, als Haider en Gorges, maar ook als twee Amerikaanse gay- en queer-activisten, Marsha P. Johnson en Sylvia Rivera uit de jaren zeventig, en als Djinn de geest en Anansi de spin uit de Arabische en West-Afrikaanse mythologie, die met elkaar discussiëren over homoseksualiteit en de absurditeit van menselijke gedragingen. Bovendien doen ze dat niet alleen al spelend, maar ook wonderwel zingend en dansend en ze hullen zich daarbij in veelkleurige en potsierlijke kostuums. Pruiken, hakken en een grote een hanenkop

In *Studio Shehrazade* volgen de scènes en kostuumwissels elkaar snel op en in de dialogen wordt er kort op de bal gespeeld. Dit resulteert in een spitsvondige en *up-tempo* voorstelling waarin met scherpe zinsneden wordt geschermd, zoals die over de missionarissen die niet, zoals gedacht wordt, de homoseksualiteit maar de homofobie in Ghana introduceerden. Beiden tonen zich kritisch voor zowel de westerse en of christelijke en de islamitische visies op mannelijkheid en homoseksualiteit. Maar de twee mannen vormen bovenal een sympathiek en uitermate innemend duo dat het publiek weet te verleiden met charmante grapjes en een associatieve verbeelding. Waar Ocloo het overigens moet hebben van de kracht die van zijn dans afspat (terwijl hij bijvoorbeeld als een echte spiderman de bakstenen muur opklimt), schittert Al Timimi met een gracieuze houterigheid, die doet denken aan de motoriek van een Charlie Chaplin. In de dans die deze twee heren samen uitvoeren, is de samenwerking tussen deze twee totaal verschillende lichamen erg aandoenlijk.

In *Studio Shehrazade* zien we duidelijk twee artiesten aan het werk die van meerdere markten thuis zijn. De aparte sketches getuigen van hun multi-talent en zijn entertainend, maar het geheel ontbeert inhoudelijke samenhang. De voorstelling lijkt een inzage te willen bieden in verschillende visies op seksualiteit, religie, gender en sekse en de intersecties tussen die factoren, maar de aparte sketches gaan geen onderlinge kruisbestuivingen aan. Al Timimi en Ocloo slagen er dan wel in om mannelijkheid en homoseksualiteit op een integere manier te benaderen zonder in clichés te vervallen, maar te veel zaken worden slechts lichtjes en kortstondig aangeraakt en amper uitgewerkt. Er worden allerhande ideeën geopperd en zoveel personages opgevoerd dat je je afvraagt waar Ocloo en Al Timimi precies naartoe willen. *Studio Shehrezade* heeft daardoor wat weg van een talkshow waarin verschillende gasten aan het woord worden gelaten maar niemand echt de tijd krijgt om een punt te maken. Deze makers mikken te vaak op de likes en de lach. De vertragende reflectie en uitdaging blijven achterwege in dit veilige spel van het directe effect.